

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΠΡΟΦΥΛΑΚΑΣ

ΥΠΟ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

— 'Αίντε Παναΐα μου! *Υπνος... ολόρφος και άποψε!

Οι Τούρκοι μας είχαν ανακόψει την προέλαση επάνω σε κάτι βουνά, που μας «σουρούσαν» όλοι οι άερες. *Ήταν κάτι βουνά παράξενα, μικρά, μεγάλα, τ'ό ένα επάνω εις τ'ό άλλο, σάν νά ειχε παλαβάσει και άνακατωθεί εκεί η γη. Και πέρα εις τ'ά άκρα, πάλλευκα από χιόνια, όση ύψηλά, σάν άσημένα, γύρω γύρω μας, σάν νά πηδούσαν άλλο ψηλά, άλλο χαμηλά, σάν νά χορεύαν ένα ειρωνικό, πειρακτικό χορό, φουώντας όλην την παγωνιά επάνω μας, όπου έγυριζε στις βουνοκορφές και κατηφόριζε βοώντας και μανιάζοντας στα πλάγια.

Δεξιά επάνω, πεύο ψηλά, στεζότανε, σάν γεροβασιλιάς ο Γράμμος, ο τρομερός, και μέσα εις τ'ό βάθος, εκεί που έγερνε ο ήλιος, άλλα βουνά γυάλιζαν κάτασπρα, σάν κνίματα λευκά, σ'έ άσπρη γαλακτένια θάλασσα γιονιού και πέρα από εκεί βεβαίως, πέρα από τ'ά θηρία αυτά που την φυλάγαν, μέσα σ' άσχημα και σ'ε χρουστάλλα, μαγευτική κ' όνειρευτή και πάγκαλος η Κορυτσά, θά εινε, νά μας περιμένη τ'όσους άιώνες τώρα!...

Πώς ζωντανεύαν τ'α παραμύθια εις την φαντασίαν μας!

*Όλο τ'ό σύνταγμα διατάχθη προφυλακάς εκείνην την χροιά νύκτα. Εις μεγάλας άκτινας, επάνω εις κορυφάς και μέρη ύψηλά, εμαύριζαν οι σκοποί τυλιγμένοι σ'εις κουβέρτες των, άκίνητοι μέσα στο φαμακωμένο κρύο, με τ'ά μάτια κερφομένα κάτω στα χωριουδάκια και δίπλα στα βουνά, όπου ενέδρευαν οι Τούρκοι. *Όσο ήταν σουρούπωμα, ήταν δύσκολο κανέναν νά τους διακρίνη, μα όταν η ώρα πέρσσε και πλάκωσε η νύκτα, λαμπρώναν όλα γύρω εκεί, άπ'τις φωτιές των Τούρκων, που έδιναν κάποια χαρούμενη, πανηγυρική, στο μέρος, όρη!...

Σ'έμάς δέν έπετρατή διόλου η φωτιά, ούτε σ'όσους κελνίζανε τοιγάρο. *Εκαθήμεθα όλοι και κατά παρέες, σφιγμένοι μέσα σ'εις κουβέρτες μας, περικιμένοι νά ημερωσώη. *Άλλά η νύκτα, ήταν χειμερινή, άτελειωτή, μάση χωρίς φεγγάρι, με σύννεφα σάν θηρία εις τόν οφρανό και με τόν καλαβόν άέρα όπου μας έκατε τις μυτες και τ' αυτιά μας. Νά κοιμητή κανέναν δέν τολμούσε. *Ο άνεμος θά τόν κοκκάλωνε εκεί και έτρυβρόντουσαν σάν μπαρούτι τών μουσιακων οι τριχες, από τ'ό κρύο τ'ό φριχτό και ξύλιαζαν τ' αυτιά!...

Σ'ε μερικων τ'ό στόμα, άσυναίσθητος, εκεί που βογγούσαν και τουρτουρίζαν, ήρθε κάποιο τραγουδι. Αυτοί οι φθόγγοι τών παγωμένων κοντανασασμων, ήσαν κάποιο ήχο και τάξη και ρυθμό.

— Καβάλλα—μπουρ, πάει στην εκκλησιά, καβάλλα, βββββου, ου, ου, ου προσκυνάει!.. καβάλλα σφερφφ πέρνει άντίδωρο χου, ου, ου, ου απ'του πατά τ'ό χέρι!..

— Ποιά τ'άκανε αυτά μωρέ;
— *Ο Κολοκοτρώνης. Κολοκοτρωνείο τραγουδι ειν' αυτό!..
— Τι ήταν ο Κολοκοτρώνης; σχοινοβάτης;
— *Όχι, στρατηγός. Δέν ξερείς τόν Κολοκοτρώνη;

— Πώς νά τόν ξερω έτσι που τόν εκάμεγς!.. Πώς διάβολο «καβάλλα προσκυνάει». Τό νά πάη καβάλλα εις την εκκλησιά καλά. Τό νά πάη αντίδωρο καβάλλα, τρώγεται κ' αυτό, αλλά νά προσκυνήση! Πώς; *Έπρεπε νά πέρη απ' τ'ό άλογο νά σμαισθή!.. *Ο δάσκαλος εθύμωσε, μα γύο δέν ειχα καιρόν νά τ'άπαντήσω. Συλλογιζόμενα τις μωρίες μερικων δημοτικων μας τραγουδιων. *Ο λοχαγός έτραγουδούσε τ'ό πρωί.

Μετρώνται οι Τούρκοι τρεις φορές και λείπουν τρεις χιλιάδες μετρώνται τ'ά κλειστόπουλα και λείπουν τρεις λεβέντες!..

Νά ένα τραγούδι που φαγώθηκαν οι Τούρκοι σάν στραγάλια με την χούφτα, και που κακομάθανε τους Ρωμηούς νά ύπνιμανε τόν εχθρό, και νά βρισκουν τ'όσον εύκολο, που νά τόν κόβουν σάν ρατανάκια!..

*Όποιά δ'ε φειδώ αίματος 'Ελληνιζού!.. *Έκει φονεύονται τρεις χιλιάδες Τούρκοι, οι *Έλληνες δέν είχαν παρα μόνάχα τρεις λεβέντες!.. *Άλλά μήν ταράττεσθε γιατί δέν χαθήκανε κ' αυτοί.

**Όνας πάει για νερό, δ' άλλος για μπαρούτι, δ' τρίτος δ' καλλίτερος στέκει στο μετερίζι!..*

- *Έτσι δέν εινε, δάσκαλε;
- *Ο δάσκαλος ήταν μανιασμένος.
- Βέβαια, εμπαιζετε σεις όσα και ιερά!.. Που ξερείτε από ιστορία, που ξερείτε από τίποτε!..
- Σάν ξερείς σ'ό, δέν μου λές για την εφοδιοπομπή του Ξέρξη;
- Ποιά εφοδιοπομπή;
- *Όταν εξεστράτευσε με τρία εκατομμύρια κατά της 'Ελλάδος, τ' αντίσκηνα ειχαν οι Πέρσαι, ξερείς νά μας πής; Που κατηυλιζόντο; Πώς ήτο συγκροτημένη η ύγειονομική υπηρεσία, αφού δέν υπήρχον τότε ιατροί, σάν τους σημερινούς; Ειχον «ερυθρόν ήλιον» οι Πέρσαι όπως έμειε «ερυθρόν σταυρόν»;

Δεξιά επάνω, πεύο ψηλά, στεζότανε σάν γεροβασιλιάς ο Γράμμος

Μίλα λοιπόν; Γιατί δέν μιλάς; Τι ξερείς!.. *Αντί νά μιλήση όμως ο δάσκαλος, άκούσαμε μιά φωνή από έναν όμιλον, πεύο παρακάτω.

— Βρε παιδιά, για έλατε εδώ. *Τραβήξει! μου φαίνεται ο Γιώτας. *Ο Γιώτας ήταν ένας στρατιώτης μαύρος και κακόμοιρος, φτωχός, αδύνατος και άσθενής. Εις τ'άς πορείας έσουόνετο όσο μπορούσε κοντά από τ'ό στρατό, μα δέν άπέλειπε από καμμάτι κάρη. *Ήταν τ'όσον κακομώρης, που ούτε τόπον έλιανε, ούτε κανέναν τόν ζητούσε. Πολλές φορές τόν λημονούσαν κ' από τ'ό σούσιτο.

— *Ο Γιώτας δέν ήπρε; Δέν πειράζει!..

Κι' όμως ποτέ δέν έβγανε παράπονο από τ'ό στόμα. Σ' αυτόν έπεφταν η άγγαγίε του στρατού. Αυτός νερό, αυτός καθαριότητα, αυτός σκοπός, αυτός περιπολία, αυτός ξενήτι, αυτός τιμωρίες για παραδειγματισμό. *Εσούφρωσε-έσούφρωσε άκόμη, κατήγησε πετό και κόκκαλο, κίτρινος, μακρύς σάν θεαφορέκι και όμως ειχε όλην την έξάρτησην χωρίς τίποτε νά πετάξη, όπως οι άλλοι ειγαν «ζαλαφροθεί».

Μιά ήμερα, που άγχομαζόντας άνέβημνε ένα γκρεμό, λαγανιασμένος, πεινασμένος, φρόφις έντελώς, με τ'ά μαλλιά μακρυνά, σάν νά χυνόντουσαν από τ'ό πηλίο του, του ειπα έτσι για δοκιμή, για νά ιδώ, τί θά μου άπαντήση.

- *Υποφέρετε, Γιώτα;
- *Υποφέρω!..
- Σάν σου ξαναρέσει κ'όναζε «ζήτω ο

*Όχι, επέσαμε σε... τραζανά

Βενιζέλος».

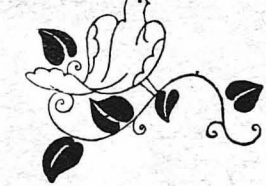
- Μπά!.. Γιατί;
- Για κ'ύτταξε τώρα τι τραβήξ.
- Μπά!.. Έκαμε ο Γιώτας σάν ξαφνισμένος. Ζήτω ο Βενιζέλος και δέκα φορές ζήτω ο Βενιζέλος!
- Γιατί, βρε Γιώτα;
- Γιατί έκανε την πατρίδα μας μεγάλη!..

Τό πρωί καθώς περάσαμε ένα ποτάμι παγωμένο, έως τ'ό γόνα

καί έπάνω, μέσα στό νερό έβράχηνεν ο Γιώτας και τό βράδυ τό παγωμένο αέρι τόν κοκάλωσε... Είχε ξυλιάσει σάν πεθαμμένος. Μερικοί στρατιώται τόν έπήραν εις τόν ώμό τους, εύρηκαν πίσω από 'να κοτρώφι ένα «άπάγγειο», τού στρώσαν κάτι άχυρα και καλαμιές από άραβόσιτο και καθόντουσαν γύρω γύρω, κντάζοντας την άγωνία του, χωρίς νά μπορούν νά τόν βοηθήσουν.

Τόν έτίρωαμε και συνήλαθε. Την άλλη ήμέρα ήταν πάλιν εις τόν δρόμον ασθμαίνων και ιδροκοπών μη δέν προσφάση εις την μάχην. Έκάθησαν κάτι στρατιώται έπάνω εις τά πόδια του να τόν ξεσάνουν και άρχισαν νά λένε παραμύθια.

— Ήταν μιά φορά κ' έναν καιρόν ένας Ρήγας και μιά Ρήγισσα. Και όταν είναι ένας Ρήγας και μιά Ρήγισσα τί κάνουν; Τι άλλο, από παιδιά; Άλλά αυτοί δέν έκαναν κατά έξαιρεσι. Πάνε άπ' έδώ, πάνε άπ' εκεί, φέρνον μίγισσες, μάγους, γύφτισσες, γιατρούς και γιατροσόφια. Τίποτε!...

Βρέ Παναγιά μου... Τι θά γίνη ο κόσμος!...

Εύτυχώς ένα πουλάκι έφερε στη Ρήγισσα μια ήμέρα ένα μύλο.

Τό έφαγεν αυτή και άμέσως έ- γίνηκεν έγκυος ή καιμήνη.

Την στιγμήν εκείνην ήλθεν ο λό- χίας.

— Έμπρός ν' αλλάξουν οι σκο- ποί. Πάρε νά βγής περίπολο...

- Τώρα;
- Τώρα μάλιστα.
- Άδύνατον!..
- Γιατί!..
- Έχουμε κοντζά μου ρήγισσα έτοιμόγεννη και δέν κάνει νά την αφήσουμε στη μέση!..
- Βρέ σήκο άπ' εκεί!..
- Καλέ τι λές! Νά πάμ χαμένη ή γυναίκα! Δέν εινε παϊξε γέλασε! Κοντζά ρήγισσα 'δω πέρα!..

Πήραμε τά τουφέκια μας και πήγαμε! Καθώς γυρίζαμε έμπρός περίπολο, βρήκαμε ένα χταμαλό σπιτάκι σε μιά κλίση εκεί της γής, κάτω από κάτι δένδρα. Μπαίνομε μέσα 'ήσαν δύο Έλληνες χω- ρικοί με μιά γορά γυναίκα τόσο φοβισμένοι, πού άν τους έσφαζες δέν θάβγαζες ούτε ένα δράμ αίμα! Μας είπαν πώς εκ θανάτουσ σωθήκανε από τους Τουζούκους!..

— Είνε έδώ κοντά!

— Έδω άπέναντι εινε στό ρουμάνι!.. (δάσος) Παιδιά μου ο Θεός ο,τι επιθυμείτε νά σας δώσει!.. Ν' άγιάσουν τά χέρια σας όπομ μάζ λευθερώσαν.Χώμα νά πιάντε και νά σας γίνεται χουσαφι. Ο Θεός του Άβραάμ και του Ίσαάκ τά καλά νά σας χαρίση!

— Άρφησε τόν Θεό τώρα και τά καλά του Άβραάμ και πέσ μας έσύ τι έχεις.

— Τραχανά!

— Έχεις τραχανά!.. Είσαι ο Πανάγαθος εν μορφή άνθρώπου!.. Άνοιξε τους ούρανούς σου άμέσως και βράσε μας όλίγο, Θεόσταλτε χριστιανέ!..

Μετ'όλιγον ο τραχανάς έβραζε ήδονικώς κοχλάζων σάν τύμπανο μα- κρουού στρατού που έρχεται...Ουδέποτε ήκουσα μουσική ήχηλοτέραν. Μέσα εις τόν ζεστόν χυλόν, πού μάζ ξανάφερε εις την ζοήν, λι- ημόνησα και την Ρήγισσα και τόν έπιλοχίαν.

Παρ' όλίγον νά άφαιρεθώ εκεί και νά πνιγή μέσα στόν τραχανά και ή ύπηρεσία.

*Έπαινε νά ξημερώνη παιά και έφαγαν για νά με βρούνε. Άγρώις έφώναζεν ο έπιλοχίας.

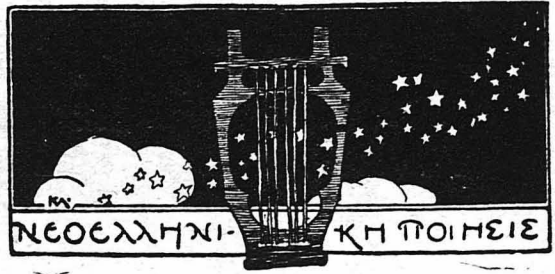
— Ενόμισα πώς πέσατε σ' ένεδρα.

— Όχι, έπέσαμε σε... τραχανά!...

Σταμ. Σταμ.

ΤΡΑΜ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

Αδελφί τή φορά, τά φώτα μūs έρχονται άπ' την Ίαπωνία. Στο Τόκιο, όπως γράφον τά ξένα φύλλα, άρχισαν νά λειτουργούν πού τινος τραμ μοναχά διά τας κυρίας και τας δεσποινίδας. Άφού πρόκειται, φυσικά, περι τού άοθενούς φύλου, τά τραμ αυτά εινε πειδ περιποιημένα άπ' τά άνδρικά και πειδ άναπαν- τικά. Κόριος λόγος, για τόν όποιον εισήχθη αυτή ή καινοτομία, εινε ότι οι Ίάπωνες, μολοντί δέν φημίζονται ως πολύ θερμοί άνθρωποι, εν τούτοις τελευταίως έδειχναν οτά τραμ πολύ έπι- θετικές τάσεις άπέναντι τού ώραίου φύλου.

Ο ΟΓΔΟΗΚΟΣΤΟΣ ΜΟΥ

(Τό ποίημα αυτό τό έγραφε ο άλησμόνητος Α. Λασκαράτος όταν έφθασε σ' ερρών, δέν συμπραγματίζεται δε στα Σμυρναϊκά του.)

Γιά τόν ογδοηκστό μου
θά φιλέγω τόν έαυτό μου
και θά κάνω πανηγύρι
πού νά αστράγη τό ποτήρι
μαί... πρόπει νάν τό πω,
εγώ κ' άλλος σκοπό.
Σάν ογδοηκοντάσης τώρα,
σέβρομαι πώς είναι κι' ώρα
νά έτοιμάσω τό σακιά μου,
για την αναζωογή μου,
και θά κάμω ο,τι μπορώ,
πούς άποχαρτισμό.
Θά καλέσω και τή Μοΐσα
νάθη, νάν έκει παρουσά,
γιατι πρόπει και μ' αυτή
κάθε σέση νά ληθί.

— Μοΐσα μου, θάν της εισώ,
δέν μπορώ άλλο τώρα κλειώ.
Να', Μουσοΐλα μου άγαπημένη,
ήθε ο κόσμος εις τό χτέρι.
Μ' έπλακόσα τή γεράματα
με βαραίνουε τά γράμματα,
κι' ειπε, Μοΐσα μου, ποιήμ 'γειο
νά κρηζώμε διαζήγιο.
Πήγαυε ναύρης τό Σουρή,
νά σζήσετε μαζί.
Έκειός έχει και άρθονιάρ
άπ' όμοιοκαταληξίαν.

Κι' έκει μέσα θά παχύνης,
ώστε πού και ού νά γίνης
σά ρουτί, με περφέρεται
άφοσάσια κι' ελευθέια.
Μ' άρ' όρέγοσαι άλλα είδη,
τότε πήγαυε στού Ροΐδη,
όπου εκείος άληθινός,
μάστορας σαυρικός,
και με τέγγη κ' επιστήμη,
θά σού κάμη στέση φήμη.

"Αν ποτέ σού έρθη μαγιά
ν' άποτήσης ζωγραφία,
και νά ιδής ζωγραφιστή
την εικόνα σου και σί,
πρόσεξε μήν πās στού Θέμου
επειδή εκείνος, γέ μου,
σε γελάει και σε κάνει
όσαν άλλο Δελιγάννη.
"Αν θελήσης τέτοιο γλέντι,
πήγαυε στού Προσαλέντη,
γιατι εκείος, κι' άρ' οε χαίση,
νά βοεθί άλλος νά οε σιάξη,

καθώς γίνεται συχνά
στις εικόνας πού χαλά.
Μην ποτέ σου βοουλοσής
νά παροισμοβαλδής.
Μ' άρ' οε φή τέτοια λειψήρα
τότε γένου Δημαγούρα
και θά ξηγς τό φάγομό σου,
οτό παρόσημο τού άντιού σου.
Στάς Άθήνας ειρ' πολλές
Μοΐσες πλούσιες και φτωχές.
Μά έοι την καταδεχθής
με φτωχός ν' άναμνήτης
άλλά ναύρης το' ευγενής
Μοΐσες πλούσιες, ριστεγγές,
πού φοροδνε ριστεγγό
σώβρακο μεταξωτό.
Μ' έκειές ζήσε σάν κοκόνα,
και τις άλλες καταφρόνα.
Σ' όλα άπάνω, σού συνταίω,
και σ' αυτό ποιδ έπιμένω,
νά πασχίσης νά γερής
ή ποιήτμα της Αδής,
όπου τότε νά γυροής,
νά ξεμνήης, νά κολακηνής,
όλους, οζ τό Βασιλέα,
ός την ύστερη λιβρέα,
και με στήγους ως και σί,
σάν έκειοίς τού Παγγαβί.

Κι' έτσι, νά βοεθής και ού
στην αυτή σπουδαία γραμμή,
με τούς κλισιακούς άρχαίους,
τούς Πυθιάδους, τούς Τυρταίους.
Κι' από τότε δέ νά ιδής
νά οε σέβεται ο καθεός,
Και νά τόχη για τιμή του
τό νά βροίκεται μαζί του,
έπώ ζής εις τά γεμένα
δσο βροίκεσαι με μέτα.
Μά έλα, Μοΐσα μου, άστειλώσομε,
τά δσα ως τώρα νά τά σόσομε.
"Ελα έδώ ν' άγκαλιαστούμε,
και ν' άποχαρτιστούμε
μ' ένα φίλημα στό στόμα,
πού στεροό στό δίνο άκόμα,
μη δά με λιποθυμίες,
με λυγρούς, με αδυναμίες.
"Αλλ' άς πούμε με άντροική
δυναμόθεστη φωνή,
(κίλαρες, δάκρυα στη μάγνια),
— Μοΐσα μου, έξε για νά πάντα!

Άνδρέας Λασκαράτος

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

"Αν ή Μαγδαληνή, ως σί, ώραία ήτο κόρη
Και ήζετο προ τών ποδών τού 'Ιησοϋ νά πούη
Έκειοίς την άμαρτωλήν ευθής θά έουχώρει,
'Αλλ' εις δικλοϋν άύασημα ήθελεν όποπέσει,
'Ηδόνάτο και ο Χριστός αυτήν νά άγαπήση
Και συγχωσάρ την γόρησαν... εκείνος ν' άμαρτίση!

† Δημ. Κόκκος

